

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Гарант освітньої програми

 ІЛ.Заморська
(ініціали, прізвище)

« 29 » 08 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка і методи навчання у вищій школі»

Освітній рівень: доктор філософії (третій рівень)

Галузь знань: G Інженерія, виробництво та будівництво

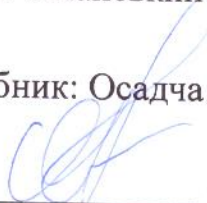
Спеціальність: G13 Харчові технології

Освітня програма: «Харчові технології»

Факультет: інженерно-технологічний

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» для здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти спеціальності: G13 Харчові технології, освітньої програми «Харчові технології». Умань: Уманський НУ, 2025. 17 с.

Розробник: Осадча Л.А. - доцент

_____ Осадча Л.А.
(підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри фізичного виховання та психолого-педагогічних дисциплін

Протокол від «25» 08 2025 року №1

Завідувач кафедри Мороз Ю.М.

«25» 08 2025 року

Схвалено науково-методичною комісією інженерно-технологічного факультету

Протокол від «29» 08 2025 року № 1

Голова Заморська З.М. «29» 08 2025 року
(підпис) (прізвище та ініціали)

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва програми	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма
Кількість кредитів – 3	G Інженерія, виробництво та будівництво	Обов’язкова
Модулів – 1	Спеціальність: G13 Харчові технології	Рік підготовки:
Змістових модулів – 3		1-й
Загальна кількість годин – 90		Семестр
		1
		Лекції
		14 год
		Практичні, семінарські
		16 год
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи – 16	Освітній рівень: <u>третій(доктор філософії)</u>	Самостійна робота
	Освітня програма: «Харчові технології»	60 год
		Вид контролю: <u>залік</u>

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» розрахована на слухачів, які навчаються за освітнім рівнем підготовки докторів філософії і є однією із складових цілісної професійно-педагогічної підготовки майбутніх викладачів вищої школи.

Робоча програма побудована у відповідності до модернізації освітньої діяльності в Україні в контексті Європейських вимог.

Мета: допомогти слухачам засвоїти теоретико-методологічні основи педагогіки і психології вищої школи, оволодіти педагогічною майстерністю та методикою викладання навчальних дисциплін у вузі.

Завдання: студенти повинні навчитися складати робочу програму дисципліни; готувати опорний конспект лекції; оволодіти основними методами читання лекції; навчитись використовувати інтерактивні методи навчання під час проведення практичних та семінарських занять; вміти планувати та організувати самостійну роботу студентів з навчальної дисципліни; застосовувати рейтингову

систему оцінки знань студентів; використовувати педагогічні тести з метою перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу; вміти проводити заліки і екзамени; враховувати індивідуально-психологічні особливості студентів при здійсненні навчального процесу.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі підготовки здобувачів вищої освіти: навчальна дисципліна «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» є базовою для дослідницької роботи і написання дисертаційної роботи. Вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Харчові технології» спеціальності G13 «Харчові технології», галузі знань G «Інженерія, виробництво та будівництво» та тісно пов'язана з дисциплінами, які вивчаються згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії. Передумовою вивчення дисципліни є опанування таких дисциплін, як «Українська та іноземна мова у наукових дослідженнях і ділових професійних комунікаціях» та «Психологія» (першого (бакалаврського) рівня вищої освіти).

МАТРИЦЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ І ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, ЩО ФОРМУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Інтегральна компетентність			
ІТ	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері виробництва харчових продуктів, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення	ПРН 8	Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з харчових технологій у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.
Спеціально (фахові) компетентності (СК)			
СК 3	Здатність застосовувати сучасні методології, методи та інструменти експериментальних	ПРН 8	Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з харчових технологій у закладах вищої освіти,

	і теоретичних досліджень, цифрові технології, методи комп'ютерного моделювання, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності у сфері харчових технологій.		здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.
СК 6	Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.	ПРН8	Розробляти і викладати спеціальні дисципліни з харчових технологій у закладах вищої освіти, здійснювати навчально-методичне забезпечення освітнього процесу.

РЕЗУЛЬТАТИ, МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ЗА НАВЧАЛЬНОЮ ДИСЦИПЛІНОЮ

Результати навчання за навчальною дисципліною:		Методи навчання	Методи контролю
1.	Знання:		
1.1	основні завдання, принципи та етапи формування зони Європейської вищої школи	лекції, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
1.2	основні засади розвитку вищої освіти України		
1.4	специфіку роботи в різних типах і рівнях навчальних закладів		
1.5	принципи, форми і методи організації навчання студентів у вузі		
1.6	умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України		
1.7	системи тестування та рейтингового оцінювання знань студентів		
1.8	складові педагогічної майстерності викладача		
1.9	сутність і закономірності розвитку особистості студента		
1.10	психолого-педагогічні методи управління студентським колективом		
1.11	зміст, форми і засоби педагогічного спілкування		
2.	Уміння/навички:		
2.1	скласти робочу програму дисципліни	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод,	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання
2.2	підготувати опорний конспект лекції		
2.3	володіти основними методами читання лекції		

2.4	використовувати інтерактивні методи навчання під час проведення практичних та семінарських занять	самонавчання через Moodle ,інтерактивні техніки навчання, метод тренінгу, метод самопрезентації	індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
2.5	спланувати та організувати самостійну роботу студентів з навчальної дисципліни		
2.6	застосовувати модульно-рейтингову систему оцінки знань студентів		
2.7	використовувати педагогічні тести з метою перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу		
2.8	проводити заліки і екзамени		
2.9	враховувати індивідуально-психологічні особливості студентів при здійсненні навчального процесу		
3.	Комунікація:		
3.1	знати і використовувати засоби і функції міжособистісного спілкування	Практичне заняття, семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle, метод тренінгу	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль
3.2	ефективно використовувати засоби міжособистісного спілкування		
4.	Відповідальність і автономія:		
4.1	організація / планування власного навчання	семінарське заняття, робота в малих групах, рольові ігри, кейс-метод, самонавчання через Moodle	тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, підготовка та представлення презентацій, контрольна (модульна) робота, підсумковий контроль. усне опитування, експрес-контроль
4.2	використовувати інформаційно-комунікаційні технології для пошуку, обробки, аналізувати та використовувати інформації з різних джерел		

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №1: СИСТЕМА ВИЩОЇ ОСВІТИ В СВІТІ

Тема 1. Система вищої освіти в Україні

Вища освіта в Україні, її цілі та завдання. Типи вищих навчальних закладів, їх характеристика. Освітньо-кваліфікаційні рівні (ступенева освіта) в Україні.

Тема 2. Вища освіта та Болонський процес

Вища освіта та Болонський процес. Система вищої освіти в країнах Європи та Америки. Болонський процес як засіб інтеграції Європейської вищої освіти. Адаптація вищої освіти України до вимог Болонського процесу.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №2: ФОРМИ НАВЧАННЯ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тема 3. Аудиторні форми організації навчання у вищому навчальному закладі: підготовка та методика проведення

Вузівська лекція, її види та методика підготовки. Методика підготовки і проведення практичних та семінарських занять.

Тема 4. Інтерактивні методи вузівського навчання.

Interactive methods of university education

Поняття про інтерактивні методи навчання і їх класифікація. Кейс-метод у викладанні фахових дисциплін. Ділові та рольові ігри як форма проведення практичних занять. Метод мозкового штурму та його використання при груповому вирішенні творчої проблеми. Соціально-психологічний тренінг.

Тема 5. Організація самостійної роботи студентів

Сутність і значення самостійної роботи студентів. Види самостійних робіт і педагогічне керівництво ними. Форми і методи контролю самостійної роботи студентів. Організація науково-дослідної роботи студентів, її специфіка.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ №3: ФОРМИ КОНТРОЛЮ І ДІАГНОСТИКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Тема 6. Контроль і діагностика знань студентів

Види контролю знань студентів, їх характеристика. Тестовий контроль знань. Види тестів і методика їх розробки. Модульно-рейтингова система оцінки знань студентів. Основні принципи її побудови. Основні вимоги і методики проведення заліків та екзаменів.

Тема 7. Психолого-педагогічні основи педагогічного співробітництва викладача і студентів

Психологічна характеристика особистості студента. Педагогічна майстерність викладача та її складові. Педагогічне спілкування та умови його ефективності.

4. ОРІЄНТОВНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Система вищої освіти в світі												
Тема 1. Система вищої освіти в Україні	12	2	2			5						
Тема 2. Вища освіта та Болонський процес	12	2	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	24	4	4			10						
Змістовий модуль 2. Форми навчання у вищому навчальному закладі												
Тема 3. Аудиторні форми організації	12	2	2			10						
Тема4. Інтерактивні методи вузівського навчання. Interactive methods of university education	16	2	4			10						
Тема 5. Організація самостійної роботи студентів	10	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	38	6	8			30						
Змістовий модуль 3. Форми контролю і діагностики знань студентів												
Тема 6. Контроль і діагностика знань студентів	16	2	2			10						
Тема 7. Психолого-педагогічні основи	12	3	2			10						
Разом за змістовим модулем 3	28	4	4			20						
Усього годин	90	14	16			60						

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Таблиця 3

Назва теми та питання семінару	Кількість годин
Тема 1. Системи вищої освіти у країнах Європи. Принципи і шляхи їх інтеграції 1. Сучасні принципи побудови і завдання вищої освіти у розвинених країнах. 2. Заклади і ступеневість освіти. 3. Організація навчального процесу. 4. Методи і засоби навчання.	2
Тема 2. Інноваційні педагогічні технології в освіті 1. Розробка та впровадження у навчальний процес дистанційної освіти. 2. Комп'ютеризація та інформатизація навчального процесу 3. Інформаційно-технічне забезпечення самостійної роботи студентів	2
Тема 3. Психолого-педагогічні основи навчальної діяльності 1. Навчання як специфічний вид пізнавальної діяльності, його структура. 2. Індивідуальні відмінності у здібності студентів до навчання. 3. Вплив навчального процесу у вузі на розвиток інтелекту студента	2
Тема 4. Інтерактивні методи вузівського навчання. 1. Поняття про інтерактивні методи навчання і їх класифікація. 2. Кейс-метод у викладанні фахових дисциплін. 3. Ділові та рольові ігри як форма проведення практичних занять. 4. Метод мозкового штурму та його використання при груповому вирішенні творчої проблеми. 5. Соціально-психологічний тренінг.	4
Тема 5. Організація самостійної роботи студентів 1. Сутність і значення самостійної роботи студентів. 2. Види самостійних робіт і педагогічне керівництво ними. 3. Форми і методи контролю самостійної роботи студентів. Організація науково-дослідної роботи студентів, її специфіка.	2
Тема 6. Контроль і діагностика знань студентів 1. Види контролю знань студентів, їх характеристика. 2. Тестовий контроль знань. Види тестів і методика їх розробки. 3. Модульно-рейтингова система оцінки знань студентів. Основні принципи її побудови. Основні вимоги і методики проведення заліків та екзаменів.	2

Тема 7. Психолого-педагогічні основи педагогічного співробітництва викладача і студентів	
1. Психологічна характеристика особистості студента.	2
2. Педагогічна майстерність викладача та її складові.	
Педагогічне спілкування та умови його ефективності.	
Всього:	16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 5

Перелік завдань та інших питань для самостійного вивчення	Кількість годин
1. Ознайомитися із змістом документів Болонського процесу	4
2. Ознайомитися із принципами побудови систем вищої освіти Англії, Італії, Іспанії, Німеччини, Франції та інших країн Європейського Союзу	6
3. Вивчити нормативні та інструктивні матеріали Міністерства освіти і науки України щодо впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу у ВНЗ України	4
4. Скласти робочу програму навчальної дисципліни (за вибором студента)	6
5. Підготувати опорний конспект лекції (дисципліна і тема за вибором студента)	6
6. Розробити сценарій семінарського заняття (семінар-бесіда; семінар-диспут, семінар-пресконференція, проблемний семінар тощо).	4
7. Ознайомитися з методикою дистанційного навчання	4
8. Сформулювати індивідуальний навчальний план студента з навчальної дисципліни (за вибором)	6
9. Створити шкалу оцінювання навчальної діяльності студента з дисципліни (за вибором)	4
10. Скласти структурно-логічну схему лекційної теми: „Імідж лектора та його складові”	2
11. Підготувати і виступити публічно з проблем педагогічної етики	4
12. Ознайомитися з системою науково-дослідної роботи студентів в університеті	2
13. Скласти план роботи наукового студентського гуртка (за фахом)	2
14. Ознайомитися з педагогічною спадщиною видатних педагогів вищої школи України	4
Всього:	60

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Реалізація передбачених навчальним планом організаційних форм вивчення психології управління вимагає забезпечити відповідність методики навчання, контролю та оцінювання кредитно-модульній та модульно-рейтинговій системі організації навчального процесу. Це передбачає приведення керівництва навчальною діяльністю студентів на лекційних і практичних заняттях, управління його самостійною роботою у позааудиторний час у відповідність до сучасних принципів взаємодії викладача і студентів.

У відповідності до цих передумов та відведеного часу на реалізацію поставлених навчально-освітніх завдань, вивчення психології управління має реалізовуватися методами, які адекватно відповідають визначеним навчальним планом організаційним формам навчання: лекції, практичні заняття, семінари, індивідуальні заняття, консультації з викладачами, самонавчання, інтерактивні заняття.

Лекції використовуються для розгорнутого теоретичного повідомлення, наукового аналізу та обґрунтування складних і об'ємних наукових проблем, дають можливість системно, в логічній послідовності і строгій структурності засвоїти теоретичний матеріал. Різновидом лекцій є проблемні лекції, лекції-бесіди.

На проблемних лекціях викладач за допомогою спеціальних запитань звертається до досвіду студентів, залучає їх до активної навчальної діяльності (аналізувати певну наукову чи практичну проблему, здійснювати порівняльний аналіз, виділити суттєві ознаки).

Під час лекції-бесіди викладач, висуваючи певну проблему, обмірковує вголос, наводить докази та антидокази, надає можливість слухачам відповідати на поставлені запитання і обмінюватися думками, допомагає їм самостійно робити висновки для практичної діяльності. Під час такої лекції спрощується зміст навчального матеріалу, більш детально аналізуються проблеми, підтримується тісний контакт лектора із слухачами, з'ясовується рівень і глибина засвоєння матеріалу. Дані лекції активізують навчально-пізнавальну діяльність і сприяють підвищенню ефективності навчального процесу.

Для поглиблення і закріплення знань, формування переконань проводяться семінарські заняття. Специфіка даних занять полягає в тому, що на таких заняттях відбувається колективний науковий пошук проблеми і шляхів її ефективного розв'язання. Слухачі аналізують проблему, виявляють причинно-наслідкові зв'язки, висувають шляхи її оптимального вирішення, відповідають на запитання, дискутують. Умовно можна сказати, що семінар – це творче поєднання позитивних властивостей бесіди й дискусій, але на більш високому методичному, науковому й теоретичному рівні. Він виконує такі основні функції: пізнавальну, виховну і контрольну, дає змогу оцінити рівень опанування студентами програмного матеріалу, вносить в дидактичний процес певні корективи.

На практичних заняттях, які тісно пов'язані з лекціями і семінарами, отримані знання застосовуються для вирішення практичних завдань. Ці заняття спрямовані на вміння організувати власну навчально-пізнавальну діяльність і набуття первинних практичних навичок і умінь застосувати отримані знання на практиці; визначати цілі своєї діяльності, окреслювати завдання та умови їх вирішення, здійснювати самоконтроль, самооцінку власної роботи, вносити необхідні корективи. Для пізнання студентами своїх індивідуально-психологічних особливостей, пов'язаних з управлінням (дослідження спрямованості особистості, лідерських і підприємницьких якостей, рівня психологічної готовності до управління, схильності до ризику, оцінки стилів управління і способів керівництва, типів керівництва, визначення кар'єрних орієнтацій, дослідження рівня домагань, вміння слухати, самоконтроль у спілкуванні, стилю і поведінки в конфліктних ситуаціях, особливостей ділового спілкування тощо) проводяться психологічні практикуми. Вони дають можливість студентам побачити свої „сильні” і „слабкі” сторони, визначити особистісний профіль управлінської діяльності. В разі необхідності викладач надає індивідуальні психологічні консультації. Психологічний практикум проводиться в кінці практичних занять, психодіагностичні методики використовуються «вручну».

Велике значення у процесі психологічної підготовки студентів відіграє самостійна робота та самоосвіта. З метою повторення і глибшого засвоєння навчального матеріалу, вмінням його застосувати на практиці слухачам пропонуються виконувати індивідуальні домашні завдання (описати принципи управлінської діяльності, проаналізувати вплив психологічних факторів на процес управління, скласти професіограму та психограму керівника аграрного формування, охарактеризувати основні умови позитивної мотивації керівників в своєму господарстві, скласти перелік факторів, які сприяють службовому росту, підібрати діагностичні методики, за допомогою яких можна діагностувати комунікативні бар'єри, розробити програму ведення коротких переговорів та принципи створення реклами). Такі завдання вчать слухачів самостійно працювати з психологічною літературою, осмислювати свій практичний досвід, мислити творчо

Впровадження інтерактивних методик у викладання дисципліни дає змогу докорінно змінити ставлення до об'єкта навчання, перетворивши його на суб'єкт. Даний метод навчання полягає насамперед у підвищенні навчально-виховної ефективності занять, і як наслідок - у значному зростанні рівня реалізації принципів свідомості, активності та якості знань, умінь і навичок, які набули студенти. У працях зарубіжних педагогів цей новий підхід має назву "навчання за методом участі", "кооперативне навчання", коли створюється можливість обговорення кожної проблеми, доведення, аргументування власного погляду. Це сприяє не лише глибшому розумінню навчального матеріалу, а й розвитку мислення та мовлення. Інтерактивне навчання у вищій школі передбачає докорінну зміну методичних стереотипів, які сформувалися у викладачів.

При викладанні дисципліни використовуються наступні форми навчальної діяльності: фронтальна, парна, індивідуальна та групова.

Найпоширенішою є групова форма, яка є формою організації навчання в малих групах студентів, об'єднаних загальною навчальною метою за опосередкованого керівництва викладачем і в співпраці зі студентами. Викладач у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного студента опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність студентів.

Стосунки між викладачем та студентом набувають ознак співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається у роботу груп тільки в тому разі, якщо в студентів виникає запитання і вони самі звертаються по допомогу до викладача. Це їхня спільна діяльність. Групова навчальна діяльність не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги й співпраці.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Кредитно-модульна система організації навчального процесу (КМСОНП) передбачає постійну самостійну роботу студента з оволодіння знаннями і вміннями, передбаченими програмою навчального предмету, періодичну звітність про здобутий рівень підготовки перед викладачем, оцінювання викладачем рівня підготовки студента.

Контроль успішності студента здійснюється з використанням методів і засобів, які визначені вченою радою УНУ.

Різні види контролю (поточний, модульний, семестровий) дають можливість викладачеві проаналізувати якість засвоєння студентом знань, рівень сформованості навичок та вмінь, а студентові здійснити самоаналіз своєї теоретичної і практичної підготовки і, у разі потреби, отримати допомогу викладача, виправити помилки. Попередній контроль (діагностика вихідного рівня знань студентів) застосовуємо як передумову для успішного планування і керівництва навчальним процесом. Він дає змогу визначити наявний рівень знань для використання їх викладачем як орієнтування у складності матеріалу. Формою попереднього контролю є вхідний контроль знань. Поточний контроль знань є органічною частиною всього педагогічного процесу і слугує засобом виявлення ступеня сприйняття (засвоєння) навчального матеріалу. Управління навчальним процесом можливе тільки на підставі даних поточного контролю. Головне завдання поточного контролю - допомогти студентам організувати свою роботу, навчитись самостійно, відповідально і систематично вивчати увесь навчальний матеріал. Також поточний контроль має навчити студентів готуватись до перевірки з першого дня занять і кожного дня, а не наприкінці семестру або навчального року. Рубіжний (тематичний, модульний) контроль знань є показником якості вивчення окремих розділів, тем і пов'язаних з цим пізнавальних, методичних, психологічних і

організаційних якостей студентів. Його завдання - сигналізувати про стан процесу навчання студентів для вжиття педагогічних заходів щодо оптимального його регулювання. Рубіжний контроль може проводитися усно й письмово, у вигляді контрольної роботи, індивідуально або у групі. Підсумковий контроль являє собою залік студентів з метою оцінки їх знань і навичок. Основними формами контролю знань студентів є контроль на лекції, на семінарських і практичних заняттях, у позааудиторний час, на консультаціях, заліках і іспитах. Поточний контроль на практичних, семінарських і лабораторних заняттях проводиться з метою виявлення готовності студентів до занять у таких формах: вибіркове усне опитування перед початком занять; фронтальне стандартизоване опитування за картками, тестами протягом 5-10 хв.; фронтальна перевірка виконання домашніх завдань; виклик до дошки окремих студентів, письмові відповіді на окремі запитання; оцінка активності студента у процесі занять, внесених пропозицій, оригінальних рішень, уточнень і визначень, доповнень попередніх відповідей і т. ін.; письмова (до 45 хв.) контрольна робота. Контроль у позааудиторний час: перевірка перебігу виконання домашніх завдань, науково-дослідних робіт; презентацій, есе. Оцінюються якість і акуратність виконання, точність і оригінальність рішень, вміння працювати зі спеціальною літературою, наявність елементів дослідження, виконання завдання у встановленому обсязі відповідно до заданих строків. Перевірка конспектів лекцій і рекомендованої літератури. Перевірка і оцінка рефератів по частині лекційного курсу, який самостійно пророблюється. Індивідуальна співбесіда зі студентом на консультаціях. Проведення навчальних конкурсів і олімпіад на кращого знавця предмета, кращого зі спеціальності.

Виконаний вид навчальної роботи зараховується студенту, якщо він отримав необхідну кількість балів, встановлену для дисципліни. Сума рейтингових оцінок, отриманих студентом за окремі види виконаної навчальної роботи в межах даного модуля, становить поточну модульну рейтингову оцінку, яка заноситься до відомості модульного контролю

За навчальний курс за умови виконання всіх обов'язкових, передбачених навчальною програмою завдань, студент може набрати рейтингових 100 балів.

9. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Форма контролю – залік

Поточний (модульний) контроль							Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2			Змістовий модуль 3		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	
14	14	14	14	15	15	14	

10. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Осадча Л.А. Методичні вказівки для проведення практичних занять та самостійної роботи студентів з дисципліни «Педагогіка і методи навчання у вищій школі». Умань: ВПЦ «Візаві». 2025. 98 с.

12. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1.Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України. Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузу. К.: Либідь, 1998.

2.Вища освіта України: ризики, сподівання, успіхи : монографія / М. Б. Євтух, Л. Г. Горяна, Н. О. Терентьєва . Київ, 2015. 420 с.

3.Вища освіта України: тематичний випуск «Європейська інтеграція вищої освіти України у контексті Болонського процесу» : теоретичний та науково-методичний часопис. Київ, 2015. 280 с.

4.Вища освіта України і Болонський процес: Навчальний посібник. /За ред. В.Г. Кременя. Тернопіль: Навчальна книга , Богдан, 2004.

5.Зайченко І. В. Педагогіка і методика навчання у вищій школі : навч. посіб / Київ, 2017. 456 с.

7.Педагогіка вищої школи [Електронний ресурс] : підручник / Електронні текстові дані (1 файл: 3,6 Мбайт). Київ : КПІм.Ігоря Сікорського, 2019. 290 с.

8.Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. В. Рябова, І. І. Драч, Н. О. Приходькіна, Н. В. Любченко [та ін.] ; Ун-т менедж. освіти НАПН України. Київ, 2017. 316 с.

9.Освітні технології: Навч.-метод. посібник /за ред. О.М. Пехоти. К.: А.С.К., 2001.

Допоміжна

1.Андрущенко В. Теоретико-методологічні засади модернізації вищої освіти в Україні на рубежі століть. //Вища освіта України. 2001. №2.

2.Беленька Г.В. Інтерактивні прийоми викладання навчальної дисципліни у вищій школі. К., 2001.

3.Васьков Ю.В. Педагогічні теорії, технології, досвід. (Дидактичний аспект). Харків, „Скорпіон”, 2000.

4.Ветров С. Тип навчання – інноваційний. // Вища освіта України. 2001. №2.

5.Головко Л.Л. Активізація самостійної роботи студента під час лекційних занять. // Освіта і Управління. 2002. Т. 5, №4.

6.Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 р.р.). / За ред. В.Г. Кременя. Київ-Тернопіль: Вид-во ТДПУ, 2004.

7.Лосєва Н. Тестування в умовах багатоступеневої підготовки фахівців у вищій школі // Освіта і Управління. 2002. Т. 5, №4.

8.Матеріали науково-практичного семінару „Кредитно-модульна система підготовки фахівців у контексті Болонської декларації”. Львів, 21-23 листопада, 2003.

13. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <https://www.google.com/search?q> - відомості про психологічне консультування

2. <http://psy.piter.com> - статті, психологічні новини

14. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Педагогіка і методи навчання у вищій школі» відбувається відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському національному університеті садівництва відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту», постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції), стандартів вищої освіти, нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

Положення регламентує порядок визнання результатів навчання для учасників програм академічної мобільності з урахуванням засад Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи

15. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Педагогіка і методи навчання у вищій школі», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету. При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

16. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2025/2026 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

1. Здійснено коригування у розподілі балів.
2. Оновлення перелік рекомендованої літератури та інформаційних ресурсів.